

Distonija: osnovne činjenice za pacijente

ŠTA JE TO?

Pacijenti sa distonijom imaju nevoljne mišićne grčeve ili kontrakcije. To dovodi do uvrtnja ili trzajnih pokreta i zauzimanja neobične pozicije tela. Distonija može zahvatiti bilo koji deo tela. Najčešće je zahvaćen samo jedan deo tela. Ovo su neke od najčešćih distonija:

- Kontrakcije mišića vrata dovodi do nevoljnog okretanja glave, krivljenja ili uvrtnja, obično udruženo sa drhtanjem ili trzanjem glave. Ovo stanje je poznato pod imenom *vratna (cervikalna) distonija ili tortikolis*.
- Kontrakcije mišića lica dovode do prekomernog treptanja ili očnih grčeva, što se zove *blefarospazam*. Ukoliko se uporedo javi grčenje i mišića donje polovine lica, to se zove *Mežov sindrom (sindrom Meige)*. Kada su zahvaćeni vilica ili jezik, to se zove *oromandibularna distonija*.
- Kod *spazmodične disfonije* pacijenti otežano proizvode glas koji je postaje napregnut ili sličan šapatu.
- Drugi delovi tela koji su često zahvaćeni su šaka ili stopalo. Ruka često bude zahvaćena samo pri specifičnim aktivnostima kao što su pisanje ili sviranje muzičkog instrumenta i u tom slučaju govorimo o *distoniji specifičnoj za zadatak*.
- Nekada može doći do zahvaćenosti više delova tela. U retkom slučajevima, obično kada distonija počne u detinjstvu, mnogi delovi tela mogu biti zahvaćeni i tada govorimo o *generalizovanoj distoniji*.

ŠTA JE UZROK?

Postoje razni uzroci distonije. Neki ljudi dobiju distoniju jer naslede gen koji je uzrokuje. Drugi je mogu dobiti zbog specifičnog događaja kao što su povreda ili infekcija mozga ili kao posledica uzimanja određenih lekova ili izlaganja nekim hemikalijama. Neki ljudi dobiju distoniju posle mnogo godina tokom kojih ponavljaju određenu aktivnost, kao što su pisanje (grč pisca- grafospazam) ili sviranje muzičkog instrumenta (distonija muzičara). Ipak, kod mnogih slučajeva uzrok distonije ostane nepoznat.

KAKO SE POSTAVLJA DIJAGNOZA DISTONIJE?

Doktor, najčešće neurolog koji je ekspert za bolesti nevoljnih pokreta, postavlja dijagnozu na osnovu pregleda. Za neke pacijente potrebno je uraditi testove iz krvi i snimanje mozga. Doktor će značiti sledeće informacije:

- Godine života u kojim je distonija počela
- Koji deo tela je zahvaćen
- Da li je distonija počela naglo i da li se pogoršava
- Da li postoje udruženi klinički problemi

Ipak, može da se dogodi da doktor nije u mogućnosti da otkrije tačan uzrok zbog čega mnogi pacijenti ostanu nedijagnostikovani ili na početku dobiju pogrešnu dijagnozu. Takođe, pacijenti sa blagom distonijom nekada ne traže medicinsku pomoć zbog čega ostanu nedijagnostikovani.

DA LI POSTOJI TERAPIJA?

Terapija može postojati. Ukoliko vaš doktor ustanovi uzrok, moguće je da će vam predložiti specifično lečenje za taj uzrok. U suprotnom, postoje lekovi koji u izvesnoj meri mogu ublažiti simptome. Najčešće korišćeni lekovi su:

- Antiholinergici
- Benzodijazepini
- Baklofen
- Mišićni relaksansi

Lekovi se obično propisuju po principu pokušaja i greške, balansirajući između korisnih i neželjenih efekata. Neki ljudi sa distonijom imaju koristi od injekcija botulinskog toksina. Ove injekcije bi trebalo da daje medicinski ekspert. Injekcije botulinskog toksina prave privremenu slabost mišića u cilju smanjenja kontrakcije/grča i obično se daju tri do četiri puta godišnje. Ukoliko lekovi i injekcije ne pomažu u dovoljnoj meri, sledeća mogućnost je operativno lečenje. O ovoj opciji razgovarajte sa vašim doktorom.

ŠTA DA OČEKUJEM OD ŽIVOTA SA DISTONIJOM?

Za većinu ljudi distonija se razvija tokom nekoliko meseci, nekada i godina. Posle toga se najčešće ne pogoršava. Kod nekih ljudi distonija se može proširiti sa jednog dela tela na drugi, ili se mogu javiti neki drugi problemi.